Lucian ROBU

Inspectoratul Şcolar Judeţean Sibiu, Casa Corpului Didactic
County School Inspectorate of Sibiu, House of the Teaching Personnel

Configuraţia procesului educativ în Călimăneşti între anii 1965-1985. Consideraţii

The configuration of the educational process in Călimăneşti between 1965-1985. Considerations

The object of this study is represented by the corpus of propagandistic literature serving the interests of the Communist Party. More precisely, the author is interested in the general methods of politicization of the literature taught in school, with a case study regarding the social pedagogy in Călimăneşti in the first years of the 1970s. Analyzing the official school curricula and the contents of the children magazines such as „Cutezătorii" and „Minitehnicus", the author oberves the hyper-technicist and anti-humanist tendencies of education, oriented towards the creation of the „new man".

Keywords: Romanian communism, communist propaganda, communist education, Communist school curricula, Communist children magazines.

Institution's address: str. Turismului 15, Sibiu, România, tel. 0269/230259, 0369/101230, e-mail: *ccdsibiu@yahoo.com*

Personal e-mail: *robu_lucian@yahoo.com*

Spre casa lui pe linia ferată/ o ia domol cu servieta plină/ ziua-n declin i-apasă pe retină/ tiparul ei din urmă şi-l desfată. //
Un câmp arat pe sfert i-aduce aminte /cu vuietul sirenelor din zare /Că lupte grele-i vor mai sta-nainte
(Erik Majeteny, *Sonetul activistului de partid)*

Abordarea complexă aspectelor privind politizarea învăţământului în România se realizează, în condiţiile liberalizării istoriografice de după anul 1989, din perspective multiple: legislative, antropologice, culturale, politice şi evident istorice.

Anii '60 duceau mai departe eforturile de politizare a învăţământului, acesta fiind o prioritate, mai ales în contextul pe care îl genera acţiunea conjugată de reeducare şi reconfigurare socială, la care era supusă toată societatea românească, abolindu-se toate nuanţele.

Este important de fixat, în abordarea unei asemenea teme, aportul ideologic reprezentat de serii de producţii propagandistice, o aşa-zisă literatură pedagogică cu trăsături morale, constituită ca reper suprapus tuturor demersurilor didactice. Este acea literatură ce oferea, pe multiple paliere, soluţii pentru atingerea idealului educaţional comunist. Evident, era vorba de versiunea oficială a partidului cu privire la exigenţele politice ce afectau deopotrivă progresul şcolar în accepţiunea oficială a PMR (PCR)[1].

În anii '*60* se poate observa o abundenţă a literaturii pedagogice sovietice, de care responsabilii în procesul de politizare a învăţământului se prevalau, continuu. O succintă privire asupra unor volume de bibliografie din perioada 1960-1965 evidenţiază predilecţia studiilor şi articolelor critice cu privire la componentele prioritare ale învăţământului în ultima perioadă a regimului Gheorghiu Dej. Erau dominante preocupările pentru educarea politică a tineretului, pentru organizarea socială a elevilor după modelul brigăzilor de activişti, pentru sublinierea rolului P.C.R. la nivelul abordărilor metodice şi de specialitate din orele de istorie. Deopotrivă, se conturau şi priorităţi legate de dezvoltarea învăţământului agricol, de pregătire teoretică şi tehnică a viitoarelor cadre din industrie, de legare a teoriei de practică (recomandări metodice cu privire la organizarea vizitelor pionierilor în unităţile agricole şi în fabrici sau uzine).

„Revista de pedagogie", instrumentul de popularizare a componentelor sistemului pedagogic comunist, apărută la sfârşitul anilor '50, constituia un instrument de raportare a politicii educaţionale a

Ministerului Învăţământului şi Culturii. Totodată, aceasta populariza continuu şi experienţele didactice sovietice, dar şi contribuţiile în acest domeniu, aparţinând unor aşa-zişi experţi în pedagogie din U.R.S.S. Unul dintre autorii agreaţi era M.F. Şabaera, cea care ilustra profilul tipic al propagandistului leninist în învăţământ. Aceasta reitera, prin intermediul revistei principiile lui Lenin cu privire la inocularea voinţei de tip bolşevic la copii, încă de la vârste preşcolare. Totodată, chiar Nadejda Krupskaia era prezentată în postura de cercetător şi promotor al spiritului moralei comuniste şi colectiviste. Dacă educaţia în spirit colectivist era o prioritate a şcolii sovietice în anii anteriori, aceasta trebuia asimilată automat de întreaga şcoală românească[2].

În anii 70, discursul referitor la dezvoltarea învăţământului nu este decelat de componenta politică însă, sun inserate în discuţie cifre reale vizavi de dinamica şcolilor, a cadrelor, sunt prezente în peisajul publicistic şi analizele sociologice, ale căror concluzii ar putea fi integrate în conceptele moderne de ideal socio-profesional sau de consiliere şi orientare şcolară.

După revoluţia din 1989 abordările interdisciplinare şi au făcut loc în revistele de specialitate care, şi au manifestat interesul pentru evidenţierea specificului învăţământului românesc, în perioadele distincte de evoluţie a comunismului românesc. Un rol important în acest sens îl deţine „Revista de Sociologie", „Tribuna Învăţământului" sau revistele specializate pe disciplinele şcolare, acestea preluând efortul de analiză a componentelor şi de popularizare a procesului de reformă în plină derulare, în învăţământul românesc.

Călimăneşti – un caz tipic de pedagogie socială

Una dintre dificultăţile majore cu care se confruntau autorităţile locale (Şcoala, Organizaţia de Partid Călimăneşti) la începutul anilor '70 se referea la imperativul extinderii învăţământului preşcolar, prin cuprinderea tuturor copiilor, născuţi în 1967, după 15 septembrie. Exista şi o motivaţie ideologică pentru acest proces, fiind vorba de Plenara P.C.R. din 18-19 iunie 1973 cu privire la extinderea învăţământului preşcolar. În această acţiune mobilizatoare, având ca temei dezvoltarea învăţământului din oraş, trebuiau antrenate deopotrivă cadrele de partid (cu o conştiinţă politică solidă) şi cadrele didactice[3]. În cazul în care se constata că nu sunt cuprinşi copiii de 5 ani în forma de învăţământ preşcolar, aceştia vor fi automat înscrişi la cursuri. Se vorbea chiar de modificări la nivelul conţinutului şi al metodelor de învăţământ. Eliminarea supraîncărcării elevilor revenea adesea în analizele şi în planurile de măsuri asupra învăţământului din oraş. Se avea în vedere o deplasare a centrului de greutate dinspre latura informativă către latura formativă. În strânsă legătură cu concepţia autorităţilor comunista asupra procesului de învăţământ, elevilor, încă de la vârste mici, trebuiau să le fie formate deprinderile pentru îndeletnicirile tehnice cu un pronunţat caracter practic[4]. După cum se putea observa în programul P.C.R. cu privire la învăţământ, afirmat la jumătatea anilor '70, elevii erau asociaţi mecanic şi silnic unor oameni ai muncii, lucrând în uzina şcolară: „*Fiecare şcoală va trebui să devină în acelaşi timp şi o unitate de producţie, asigurând elevilor pregătirea practică necesară*[5]*."*

Se deducea faptul că fiecare profesor, dar şi fiecare elev, aveau „datoria morală" de a se lăsa formaţi de partidul omniscient. În conformitate cu planurile ceauşiste de şcolarizare, cum ar fi cel aprobat de Comitetul Executiv al C.C. al P.C.R. din 1982, la capătul programului de învăţământ se afla „*transformarea elevului într-un element productiv"*, pregătit să fie integrat în marile unităţi industriale şi agricole ale patriei. Mai grav, în absenţa unor alternative sau a concurenţei, modelul didactic al elevului de 6-7 ani devine unul politizat, socialist, pe linia stereotipurilor tematice pe care le regăsim şi în documentele de partid elaborate de Organizaţia Călimăneşti.

În „epoca de aur" didactica socialismului ştiinţific este prezentă şi la nivelul discursului sistemului de învăţământ, acesta fiind sistematic bombardat cu hotărâri şi documente oficiale, care conectau definitiv actul paideic la pulsul politic. După 1970, orice referire la misiunea şcolii din Călimăneşti, şi cu siguranţă şi aiurea, capătă în mod automat polidimensiuni economice, sociale, revoluţionare chiar. În cadrul programului de colectivizare ideologică, pe formatul unic al gândirii comuniste, ocupă locul principal. Tocmai de aceea, şi în învăţământ, toate structurile, mijloacele şi categoriile propagandistice sunt instrumentate pentru atingerea scopului dorit. Cel puţin la nivelul formelor incipiente de îndoctrinare, încă de la vârsta copilăriei, individul, prin participarea sa în comunitatea şcolară, intră în contact continuu cu aspectele dogmei comuniste. Un exemplu elocvent ni-l oferă o serie de pasaje din programul P.C.R., din anul 1975. Practic, dincolo de orice document şcolar, programul amintit se poziţionează în postura de reper metodologic absolut. Elevii erau asociaţi mecanic unor „oameni ai muncii", lucrând în uzina şcolară: *„Fiecare şcoală va trebui să devină în acelaşi timp o unitate de producţie, asigurând elevilor pregătirea practică necesară"*[7]. La capătul programului de învăţământ se afla imperativul metamorfozei elevului într-un element productiv gata să fie integrat în marile unităţi industriale şi agricole ale patriei. Activităţile şcolare extracurriculare se desfăşurau şi în Călimăneşti, sub presiunea canoanelor politice. Clişeele tematice după care se orientau şi se elaborau activităţile voluntare politizau profund înseşi

conceperea unor asemenea demersuri. Astfel, valorile perene referitoare la muncă, toleranţă, patriotism sunt trecute prin filtrul politic şi anexate conceptului de „erou comunist". Mai mult decât atât, programele şcolare făceau permanent apel instrumentarea de către profesorii călimăneşteni a unui tip de literatură care să redea, cât mai divers, secvenţele eroice din viaţa constructorilor socialismului sau opera lor revoluţionară în ansamblu. Negarea vehementă a războiului şi extinderea la nivel şcolar, a campaniei de strângere de semnături pentru pace promovau pseudo imaginea unei şcoli comuniste, profund preocupate de combaterea spiritului războinic şi a exponenţilor săi imperialiştii[8]. Profilul nobil al tânărului erou comunist şi profundul său caracter pacifist nu puteau fi evidenţiate decât prin prisma readucerii în memoria colectivă a ororilor hitlerismului.

Într-o manieră cenzurată şi reducţionistă, comuniştii apelau chiar la fragmente din jurnalul Anei Frank, publicat la Editura Tineretului încă din 1959, pentru ilustrarea obiectivului menţionat.

Nu este întâmplător faptul că profesorii din oraş, indiferent de ciclul de predare şi formare, aveau obligaţia de a aduce periodic tribut unei obsesii a partidului, ecuaţia „erou al muncii socialiste" – independenţă energetică. În consecinţă, în fiecare trimestru trebuiau organizate vizite ale şoimilor patriei sau pionierilor, pe şantierele hidrocentralelor aflate în construcţie pe firul Oltului. Era, în fapt, vorba de o alfabetizare atipică, de o impregnare cu noile seturi de valori care confereau substanţă individului.

O altă acţiune organizatorică, cu miză importantă pentru anii şcolari din perioada 1970-1975, viza o minuţioasă antrenare a elevilor în activităţile practice, prin implicarea lor în demersurile practicii de specialitate: în ateliere, în fabrici sau în echipele de muncă din cadrul fermelor agricole şi zootehnice. O precizare importantă pentru viitorul apropiat viza corelarea activităţilor practice cu mediul social şi economic al fiecărei şcoli: „*Se va acorda mai mare atenţie organizării practice în producţie a elevilor, în timpul anului şcolar pe perioada de vară, la toate şcolile, pentru a-şi însuşi meseria aleasă şi pentru a se pregăti la nivelul cerinţelor actuale*[9]*."* Putem deduce cu uşurinţă o deliberată minimalizare a învăţământului teoretic, introspectiv şi o orientare aproape excesivă către formarea unui profil eminamente acţional-tehnic la nivelul elevului, încă din ciclul primar. Cu toate acestea, existau mici piedici în desăvârşirea orelor de practică. Un exemplu important ni-l oferă relaţia dintre Şcoala Generală din Jiblea Veche şi Cooperativa Agricolă de Producţie, aceasta din urmă nereuşind să repartizeze, în perioada 1971-1973 un teren exclusiv destinat practicii agricole, în cadrul căruia elevii să experimenteze culturile.

O asemenea acţiune prezenta o miză importantă, întrucât era asimilată conceptului general de orientare şcolară şi profesională. În vederea consolidării ultimului aspect amintit, li se impunea cadrelor didactice nu doar să-şi îmbunătăţească metodele practice de acţiune didactică, ci şi să demareze un program de cunoaştere detaliată a opţiunilor elevilor pentru meseriile viitoare. O problemă încă insolvabilă pentru cadrele didactice din Călimăneşti era faptul că nu aveau o pregătire ideologică solidă. Pentru soluţionarea unei asemenea dificultăţi era imperativă consolidarea cunoştinţelor din sfera ştiinţelor sociale, „*astfel încât elevii şcolilor noastre să-şi însuşească concepţia ştiinţifică despre lume şi viaţă – materialismul dialectic şi istoric – să cunoască şi să înţeleagă problemele actuale ale politicii partidului, ale construcţiei socialiste în ţara noastră*[10]."

Opţiunea practică pentru îndeplinirea obiectivelor propuse se referea la un accent crescut, orientat spre studiul individual, pe seminarii şi dezbateri teoretice şi, ceea ce era definitoriu, angrenarea tinerilor în activităţile politice şi cetăţeneşti[11].

În conformitate cu concepţia de bază a autorităţilor comuniste în ceea ce priveşte configuraţia societăţii şi profilul omului nou, conducerea partidului din oraşul Călimăneşti impunea activităţii şcolare necesitatea educării voinţei şi caracterului la tineri, prin intermediul sportului. În acest scop, se prevedea introducerea obligatorie a gimnasticii de înviorare în fiecare şcoală. Mai mult decât atât, fiecare şcoală din oraş din apropiere urma să aibă o bază sportivă. Formularea ni se pare pretenţioasă, având în vedere realităţile din teren şi configuraţia bugetului orăşenesc. Atenţia excesivă ce urma să fie acordată sportului se regăsea şi în organizarea periodică a diverselor competiţii şcolare[12].

Dincolo de toate obiectivele ambiţioase stabilite, documentele de partid (cele care, de altfel, direcţionau dinamica activităţii şcolare) amintesc de o multitudine de dificultăţi de infrastructură, care puneau piedici procesului instructiv-educativ. Astfel, absenta baza materială pentru unităţile şcolare şi preşcolare. Nu exista un complex preşcolar propriu-zis şi nu fusese definitivată nici creşa. Având în vedere că cifra de şcolarizare creştea în Şcoala generală din Jiblea Veche, nu se mai putea asigura spaţiul de şcolarizare.

Se vorbea chiar de solicitarea unui ajutor material din partea Comitetului Executiv din cadrul Sfatului Popular Judeţean Vâlcea. Nu fuseseră definitivate nici măcar lucrările pentru atelierul şcolar din oraş, având în vedere absenţa unei sume de 40.000 de lei. Acest obiectiv dobândise importantă, având în vedere că peste 600 de elevi îşi desfăşurau „activităţile tehnice şi productive"[13]. Lipsea un internat al liceului, dar şi dotările din laboratoarele şi cabinetele şcolare. Se vorbea chiar de necesitatea unor colaborări cu Ministerul Turismului, pentru alocarea fondurilor necesare, astfel încât în Liceul Economic din oraş să se

aprofundeze linia de pregătire a personalului specializat, pentru integrarea sa viitoare în activităţile ce deservesc turismul în oraş. În conformitate cu aceeaşi Plenară din iunie 1973, se prevedea consolidarea pregătirii politice a elevilor. În fiecare şcoală, dascălii se vor antrena în activităţi de propagare a conţinuturilor politice[14].

Perioada 1974-1977 urma să fie traversată de evenimente politice şi culturale importante pentru regimul comunist. Era vorba despre sărbătorirea a 100 de ani de la obţinerea independenţei de stat, de desfăşurarea anuală a Festivalului naţional Cântarea României, dar şi de conferinţele naţionale ale partidului[15]. Evident, şcolii şi organizaţiei politice din oraş li se solicita să se implice în pregătirea acestor evenimente[16]. Accentul era pus pe predarea conţinuturilor politice şi a celor cu aspect tehnic. Acestea din urmă trebuiau să dovedească locuitorilor oraşului, părinţilor, copiilor, „*preocupările partidului şi statului pentru progresul multilateral al ţării, pentru ridicarea României la nivelul ţărilor avansate, pentru dezvoltarea nivelului economic, pentru modernizarea învăţământului şi nu în ultimul rând pentru educarea şi formarea pentru viaţă a tinerei generaţii*[17]." Presiunea majoră era creată de cel de-al doilea plan cincinal. Un prim pas în acest sens fusese făcut începând cu 1974, prin intensificarea controalelor politice asupra activităţii conducerii şcolilor şi a consiliilor profesorale. Obiectivul declarat al acestor acţiuni urmărea prioritar consolidarea pregătirii politice a cadrelor didactice. Un alt element din programul politic pentru aşa-zisa modernizare a învăţământului invoca importanţa legării învăţământului de viaţă, de practica de producţie[18]. În acest sens, este relevant planul de muncă al biroului organizaţiei de partid din cadrul Liceului de Alimentaţie Publică din Călimăneşti, aici elevii fiind instruiţi cu precădere în laboratoarele de bucătărie şi cofetărie, în pensiuni, dar şi în atelierele de lăcătuşărie şi tâmplărie. Revine şi ideea instruirii permanente a cadrelor didactice, dar şi problema determinării acestora de a-şi dubla statutul cu acela de membru de partid. În acest sens, pentru perioada 1974-1977, cele mai potrivite lecţii de învăţământ politic predate la liceu erau: „*Probleme ale materialismului dialectic şi istoric şi ale rolului ştiinţei şi tehnicii în progresul economic şi social al ţării, Socialismul ştiinţific şi problemele dezvoltării economico-sociale din România.*" Biroul Organizaţiei de Partid, împreună cu Biroul de Organizaţie a U.T.C.-ului şi cel de la nivelul Organizaţiei de Pionieri monitorizau, la rândul lor, acţiuni de propagandă în interiorul şcolilor[19]. Se detalia programul P.C.R. de făurire a societăţii socialiste multilateral dezvoltate, se analizau documentele Congresului educaţiei politice şi al culturii socialiste, acestea reprezentând baza ideologică pentru acţiuni specifice de mobilizare a tinerilor. Ele fac parte dintr-un „reţetar comun", specific ultimei decade a ultimilor 15 ani ai regimului Nicolae Ceauşescu[20]. Între aceste manifestări amintim: „*Ne pregătim să devenim urmaşi ai comuniştilor, Programul partidului, programul de muncă şi viaţă al tinerei generaţii, Comunistul – modelul nostru de muncă şi de viaţă, Creştem odată cu ţara.*" Programul acestor activităţi se înscria deopotrivă şi în configuraţia propagandistică al cărei rol era acela de a alimenta cultul partidului şi al liderului comunist.

Se distingeau totuşi şi o serie de insuficienţe ale activităţii politice, în special ca urmare a lipsei de implicare a unor instructori politici din cadrul P.C.R. şi U.T.C. Munca politică era organizată adesea fără a ţine cont de particularităţile de vârstă ale elevilor. Acest fapt atrăgea după sine eşuarea intenţiilor declarate iniţial. Erau insuficiente activităţile de lectură politică, precum şi abonamentele la revista pionierească „Cutezătorii".

Ca şi în anii '70, direcţiile de acţiune în ceea ce priveşte procesul de învăţământ se repetau, clişeizat, în conformitate cu intenţiile politice ale regimului, şi la debutul anilor '*80*. Pentru deschiderea anului şcolar 1980-1981, autorităţile comuniste solicitau implicarea cadrelor didactice din unităţile şcolare şi a membrilor birourilor Organizaţiei de Bază din aceleaşi instituţii, pentru surmontarea tuturor dificultăţilor de natură materială şi ideologică[21]. Se stabilise programul activităţilor de practică a elevilor, ca şi calendarul excursiilor şcolare în unităţile de producţie. Se reuşise, în anul anterior, ca elevii să efectueze observaţiile de specialitate şi practica de producţia în cadrul C.A.P. Călimăneşti al I.C.H.V. Drăgăşani şi în unităţile de alimentaţie publică din Mangalia. Se reuşise implicarea acestora în acţiunile de muncă patriotică pentru înfrumuseţarea oraşelor şi pentru sprijinirea personalului angajat pe şantierele de construcţie. Conform informaţiilor oferite de documente, o altă problemă fusese aproape integral rezolvată, anume aprovizionarea cu manuale. Singurele dificultăţi se manifestau la nivelul manualelor noi, tehnice, pentru clasele de liceu. De asemenea, se mai întâlneau dificultăţi la nivelul spaţiului de şcolarizare al Şcolii generale din Călimăneşti, dar şi în ceea ce priveşte tergiversarea lucrărilor pentru definitivarea căminului liceal. Situaţia similară în ceea ce priveşte spaţiul de şcolarizare se întâlnea şi în Jiblea Veche, aici soluţia găsită fiind mutarea casei pionierilor şi a şoimilor patriei şi destinarea spaţiului exclusiv procesului de învăţământ[22].

Perioada 1981-1985 s-a caracterizat printr-o creştere a efectivelor de elevi de la nivelul şcolilor generale din Călimăneşti şi comuna Jiblea. La fel a crescut şi numărul cadrelor didactice (peste 80 de cadre didactice la învăţământul primar, gimnazial şi liceal). Documentul care analizează această perioadă surprinde, în acelaşi timp, şi demersul de control efectuat în această perioadă de Organizaţiei PCR Călimăneşti. În accepţiunea autorităţilor comuniste, termenul de *modernizare* însemna în primul rând

intensificarea procesului de dotare a laboratoarelor din liceu. Era semnalată, totodată, o investiție de 3 milioane de lei, pentru dare în folosință a unei școli cu 13 săli de clasă și pentru dotarea atelierelor acesteia cu material de specialitate. Această perioadă a marcat definitivarea construcției internatului și cantinei Liceului de Alimentație Publică. Această perioadă a marcat totodată, conform versiunii oficiale a documentelor, și acumulări de experiență în ceea ce privește munca practică cu elevii din ciclurile primar și gimnazial, dar și rezultate pozitive în domeniul educației politice. În subsidiar, se vorbește și de sporirea calității procesului de învățământ prin instrumentarea unor metode moderne de predare și învățare[23].

Fără îndoială, au existat și o serie de ineficiențe, atât la nivelul procesului instructiv-educativ, la nivelul dotării materiale, dar mai ales în zona cea mai sensibilă, aceea a educației politice. Se manifestau neajunsuri pe linia legării învățământului teoretic de acțiunile practice[24]. Deși au fost planificate acțiuni de instructaj de educație politică pe baza materialelor oferite de Congresul al 12-lea al P.C.R., o serie de elevi au absentat din grupele de educație politică, zădărnicind finalizarea unor asemenea acțiuni. Deficiențe s-au manifestat și la nivelul implicării elevilor în activitățile civice[25]. În același context, se evidențiau o serie de absențe ale elevilor de la consultațiile științifice planificate, dar și de la cercurile practice. Vinovații erau nimeni alții decât cadrele didactice, cărora li se impunea o continuă implicare în relația dintre tineri și propriile familii pentru combaterea a ceea ce autoritățile numeau eșecul sau abandonul școlar.

În consecință, planul de măsuri pentru perioada 1985-1990 stabilea o serie de termene privind consolidarea continuă a cunoștințelor elevilor. Era necesară parcurgerea integrală a programelor, cu accent pe instruirea practică. Li se solicita profesorilor să se implice activ în relația cu societatea călimănesteană, mai precis, să cunoască mediul familial de proveniență al elevilor. Dimensiunea politică a procesului educativ urma să fie și ea consolidată. Următoarea formulare ni se pare relevantă: „*prin întreaga activitate politico-educativă, ce se va desfășura, se va urmări dezvoltarea la elevi a dragostei față de partid și popor, față de tovarășul Nicolae Ceaușescu, Secretar general al P.C.R., președintele republicii, cunoașterea și înțelegerea hotărârilor Congreselor al 12-lea și al 13-lea al P.C.R., a trecutului de luptă al poporului, a principalelor evenimente politice interne și internaționale, a realizărilor poporului nostru*[26]*”*.

În cadrul cluburilor școlare din Călimănești, pentru perioada vacanțelor, dar și în timpul anului școlar, se prevedea intensificarea acțiunilor de informare politică, de cunoaștere a modului de gândire și acțiune al activiștilor de partid. Conform dezideratului oficial, elevii trebuiau familiarizați cu profilul dezvoltării teritoriale a județului Vâlcea. În acest context, urmau să fie derulate acțiuni specifice în cadrul unui program cu puternică componentă politică: „*Vâlcea pe coordonatele viitorului”*. Instruirea politică pentru perioadele ce vor urma avea și o componentă ateistă, de subminare a spiritualității și credinței cultivate, în multe cazuri, în familie. În acest sens, brigăzile politice din cadrul Organizației P.C.R. Călimănești, al U.T.C. Călimănești, al Organizației de pionieri, urmau să desfășoare demonstrații practice, prezentări de filme, expediții pentru adâncirea „*concepției științifice și materialist dialectice despre lume și viață*”[27].

Pentru activitățile turistice și culturale, se prevedea o diversificare a manifestărilor cu profil recreativ-distractiv. Era nevoie de o implicare multilaterală a personalului didactic și a copiilor din grădinițe, unități școlare, clubul școlar. Se prevedeau șezători literare, drumeții și acțiuni sportiv-turistice, și nu în ultimul rând, erau proiectate acțiuni de învățare a cântecelor patriotice și revoluționare[28].

Pentru anii 1980-1983, documentele de partid care analizează dinamica învățământului surprind modificările impuse de concepția generală asupra dezvoltării sociale aparținând lui Nicolae Ceaușescu. Se insistă cu obstinație pe acoperirea tuturor exigențelor ridicate de presiunea construirii unei societăți socialiste „multilateral dezvoltată”. Pentru anul școlar 1982-1983, se solicita o participare integrală a cadrelor didactice și a elevilor la aprofundarea tuturor hotărârilor politice ce priveau evoluția învățământului. Se vorbea chiar de un învățământ ultra-tehnicizat și de o fuziune continuă a acestuia cu practica. Exista asupra profesorilor și presiunea „rezultatelor pozitive” și deopotrivă creșterea sistematică a procentului de promovabilitate. Astfel, pentru anul 1983, procentele de promovabilitate se înfățișau astfel:

- la învățământul primar, procentul de promovabilitate era de 99,4%;

- la învățământul gimnazial, procentul era de 99%;

- la învățământul liceal de zi, promovabilitatea era de 99,4%;

- la învățământul seral, 99,5%;

Deși realitățile vizavi de austeritatea acelei perioade sunt cunoscute astăzi, documentele perioadei vorbesc de eforturile succesive și fructuoase ale Organizației de Partid Călimănești, pentru asigurarea dotării integrale necesare procesului educativ. I se solicita Inspectoratului Școlar Vâlcea să asigure, la rândul său, toate materialele necesare pentru desfășurarea în bune condiții a procesului educativ. Corelat cu acest efort, profesorilor de la gimnaziu și liceu li se impunea un plan de acțiune (incluzând întâlniri cu elevii, ore de pregătire suplimentară) pentru combaterea insuccesului școlar[29]. Totodată, li se solicita dascălilor să devină purtători de cuvânt ai propagandei partinice, în

rândul familiilor elevilor. În acest sens, trebuia intensificat interesul pentru învăţătură, în special în rândul copiilor din familiile dezorganizate.

Mai mult decât atât, profesorii trebuiau să se înscrie în eforturile de educaţie patriotică ce urma să se realizeze prin vizite la muzee, împreună cu părinţii şi elevii, prin predarea unor lecţii de istorie a P.C.R., chiar la locurile de muncă ale familiilor[30]. Destul de frecvente erau şi deplasările elevilor la obiectivele industriale cunoscute în perioada în discuţie, cu scopul realizării unei educaţii tehno-profesionale sau, chiar mai mult, pentru cunoaşterea viitoarelor locuri de muncă. În cadrul acţiunilor cu titlul *Profesia mea, modelul de viaţă ales*, elevii din Călimăneşti au realizat excursii la fabricile din Braşov.

Totodată, elevii au fost incluşi în diverse experienţe sau au participat la conferinţe cu profil tehnic sau cu finalitate socială, având scopul declarat „*de a cultiva idealurile de pace şi progres social, de a contribui la educarea comunistă, revoluţionară, pentru muncă şi viaţă a tineretului, la cultivarea în rândurile sale a pasiunii pentru nou, pentru ştiinţă şi adevăr.*[31]"

În asemenea activităţi au fost cuprinşi cei peste 1000 de pionieri şi şoimi ai patriei din oraş şi cei aproximativ 900 de elevi şi U.T.C.-işti de la cursurile de zi şi cele de seral. Un exemplu elocvent de implicare în muncă a elevilor îl reprezenta antrenarea celor 5 secţii ale liceului cu profil economic, în satisfacerea nevoilor populaţiei din oraş. Stimularea cunoştinţelor politice la elevi se realiza prin intermediul unor acţiuni interactive între şcoală, biblioteca orăşenească şi Organizaţia de Partid din oraş. De asemenea, elevii erau nevoiţi să răspundă pozitiv la provocările unor concursuri de tipul „*Cel mai bun cititor", „Cel mai bun muncitor"* sau la întâlnirile dintre aceştia şi redactorii publicaţiilor pentru tineret.

La nivelul fiecărei unităţi preşcolare şi primare, autorităţile locale au coordonat un ciclu de acţiuni, denumite generic *Epoca Ceauşescu, epoca marilor ctitorii socialiste din patria noastră.* Era prilejul perfect pentru încă o acţiune care să ilustreze convingător, dimensiunea eroului comunist. Invocarea continuă a aşa-zişilor „eroi ai muncii socialiste" avea un scop nedeclarat, cu efecte nocive pe termen lung: acela de a pune bazele prozelitismului politic[32], în pepiniera timpurie a Partidului-Stat.

Procesul instructiv-educativ derulat în aceşti ani plasa, într-o poziţie oarecum secundară, intenţionalitatea formării personalităţii tinerilor într-o perspectivă complexă. Era evident efortul de subsumare a procesului educativ practicilor şi conţinuturilor politice, de transformare a sa într-o suită de rezultate de suprafaţă ce vorbeau despre procente mai mult sau mai puţin reale. Dimensiunea formativ-politică era intrinsecă menţionatului proces. La rândul său, acesta se subordona necondiţionat celuilalt efort major şi multilateral: făurirea omului nou.

O componentă importantă a demersurilor Organizaţiei de Partid Orăşeneşti (Călimăneşti) viza o monitorizare atentă a învăţământului local. Nu este omisă nici componenta politică a acestui proces educativ. Orice analiză cuprinsă într-un asemenea raport făcea, mai întâi de toate, referire la tezele lui Nicolae Ceauşescu cu privire la importanţa învăţământului în procesul global de formare a omului nou şi a societăţii socialiste multilateral dezvoltate. Un asemenea raport vizând anul şcolar 1981-1982 se referea, înainte de a analiza dinamica învăţământului călimăneştean la componenta practică, la dezvoltarea abilităţilor de muncă la elevi, prin cunoaşterea nemijlocită a efortului membrilor clasei muncitoare. Nicolae Ceauşescu, emitentul unor asemenea idei, solicita aceste lucruri tocmai în ideea atingerii idealului unui socialism multilateral[33].

În continuare erau analizate statutele şi stilurile de activitate ale cadrelor didactice din liceul orăşenesc Călimăneşti, impunându-li-se acestora exigenţele unor continue perfecţionări în spiritul dorit de partid. Un rol important îl deţin, în acest context, consiliile de conducere şi birourile executive ale organizaţiilor conexe care sunt implicate în procesul educativ: UTC, Organizaţia Şoimii Patriei[34] şi organizaţiile de pionieri. De asemenea, se prevedea o mai consistentă colaborare între consiliile de conducere ale unităţilor de învăţământ şi organizaţia de bază a Partidului Comunist Român din oraşul Călimăneşti. Nu era trecut cu vederea nici climatul politic comunist, care ar fi asigurat o atmosferă stimulativă pentru studiu. Această atmosferă era considerată direct responsabilă de rezultate pozitive şi chiar de excelenţă în învăţământ.

Astfel, în învăţământul primar din oraş, pentru perioada 1981-1982, promovabilitatea a fost de 100%, la fel şi în învăţământul gimnazial şi liceal. Situaţia era mai dificilă în învăţământul liceal seral, acolo unde promovabilitatea nu mai atingea procentul maxim. De asemenea, se vorbea de o mediocritate a cunoştinţelor la elevii din învăţământul seral, în proporţie de 30%.

Era, deci, iminentă îmbunătăţirea calităţii procesului de învăţământ. O altă exigenţă care deriva din cele afirmate mai sus viza integrarea învăţământului în activitatea practică. Se vorbea chiar de îmbunătăţirea coeficienţilor de calificare în relaţie directă cu treptele învăţământului tehnic de la nivelul liceului din Călimăneşti[35]. O problemă care afecta atingerea unui maxim în pregătirea elevilor pentru industrie ţinea de insuficienta dotare a cabinetelor şcolare. Erau solicitaţi bani pentru utilarea cabinetelor cu componente tehnologice proprii şi eficiente, în cadrul procesului instructiv-educativ.

O importantă componentă a procesului educativ

era programa ce cuprindea discipline tehnice. Aceasta trebuia elaborată cu atenție, în funcție de exigențele producției[36]. Procesul educativ, realizat în concordanță cu menționatul document școlar, trebuia să asigure parcurgerea pașilor metodici în direcția însușirii eficiente a unei meserii. Raportul sesizează o serie de dificultăți în ceea ce privește defalcarea planului de învățământ, dar și vizavi de aprovizionarea atelierelor școlare.

Anul școlar trebuia să debuteze în bune condiții. În acest context, școlile din Jiblea și Călimănești, împreună cu liceul trebuiau să beneficieze de condiții proprii desfășurării activităților școlare. Între acestea necesare erau: aprovizionarea cu lemne, amenajarea sălilor de clasă, aprovizionarea depozitelor de materiale, procurarea materialelor școlare, astfel încât să poată fi evitate întreruperile sau reculurile în activitatea școlară[37].

Planul de măsură care însoțea raportul la care am făcut referire trasa termene precise, cu durată de maxim 1 an, în ceea ce privea eficientizarea procesului instructiv-educativ. O direcție importantă în acest sens prevedea asigurarea unui procent maxim de promovabilitate pe toate palierele de învățământ. La nivelul orașului, atât conducerea Biroului Orășenesc de Partid, cât și conducerea școlilor și chiar a UTC-ului aveau responsabilitatea de a monitoriza îmbunătățirea componentei actului educativ, ca și ridicarea frecvenței la cursuri. În mare măsură, se recomanda utilizarea din plin a unor metode de predare care să stimuleze competențele tehnice ale elevilor. Programele de instruire practică trebuiau să fie parcurse integral[38]. Spațiul alocat desfășurării procesului de învățare trebuia să fie în concordanță cu nevoile acestui proces.

Dacă educația era criteriul de bază pentru dobândirea unei poziții în cadrul diviziunii socialiste a muncii, dar și pentru controlul deplin al statului asupra identității persoanei, atunci și școlile din Călimănești erau nevoite să sprijine interesele hegemonice ale statului. Profesorii aveau obligația de a ilustra fotografic și tematic principiul amintit anterior, acela al legării învățământului de practică. Fiecare clasă avea afișe și tablouri cu eroi ai neamului, cu aspecte din istoria partidului, cu secvențe din industrie sau agricultură, dar și cu sloganuri care îndemnau copiii la perseverență în muncă. Fiecare școală avea alocat, în timpul campaniilor agricole, câte un hectar de pământ care intra în grija elevilor[39].

O analiză numerică a evoluției Organizației de partid Călimănești, pentru perioada 1981-1985 evidenția eforturile sistematice ale activiștilor acesteia pentru îmbunătățirea bazei profesionale și sociale. Dacă, în continuare ponderea muncitorilor calificați necalificați și în curs de calificare era de aproape 50%, ponderea intelectualilor nu depășea procentul de 25%. Lipseau de asemenea activiștii cu experiență politică și organizatorică, astfel că 58% dintre membrii de partid variau ca vârstă pe segmentul 25-30 de ani. Este mai mult decât vizibil faptul, că aflați la vârstele enumerate, muncitorii din Organizație nu beneficiau de un statut profesional solid și probabil nici de credibilitate socială[40]. Astfel se pot explica multe dintre eșecurile organizatorice, de la nivel local dar și repetatele probleme legate de absența unor specialiști în comisiile politice de control, care vizau activitatea diverselor instituții economice din oraș.

Concluzii

În contextul austerității economice cu care se confrunta societatea românească în deceniul nouă, nici școala nu a fost ocolită de acțiuni specifice de economisire. Amintim aici un program cu substrat politic, referitor la economisirea resurselor și a materialelor ce putea fi integrate ulterior în circuitul economic[41]. Din aceste prevederi rezulta o altă dimensiune neapărat necesară în profilul tânărului comunist, aceea a unui individ conștient de înalta misiune de economisire pe „frontul bătăliei economice".

Excesiva orientare a învățământului către palierele tehnice este vizibilă și în contextul reconfigurării discursului specific presei pentru copii. Astfel, revistele „Minitehnicus" și „Cutezătorii" trebuiau să reflecte așa-zisa superioritate a economiei socialiste și eforturile ei de afirmare. Conform unei hotărâri a Consiliului Național a Organizației Pionierilor (urmare directă a deciziei lui Nicolae Ceaușescu, adoptată în urma discuției din octombrie 1977, din cadrul Secretariatului Comitetului Central, revistele trebuiau să își adâncească profilul tehnic. Revista „Minitehnicus" trebuia să-i atragă pe șoimii patriei și pe pionieri în activități de stimulare a deprinderilor tehnice. Din rubricile acestor reviste aproape că dispare orice referire la pregătirea teoretico-umanistă a tinerilor. Conținutul integral al unor asemenea publicații trebuia să le metamorfozeze în veritabile „ateliere" pentru micii comuniști[42]. În completarea celor afirmate mai sus, aduce în discuție o serie de mențiuni documentare ce invocau folosirea ca bibliografie pentru îndeplinirea obiectivelor de mai sus abonarea la publicația *Învățământul liceal și tehnic profesional*. Aceasta era dominată de epistema învățământ-producție și de o altă obsesie legată de triumful industriei chimice în ansamblul economiei comuniste[43]. Pe cale de consecință, unitățile industriale, indiferent de specificul lor, par a secunda continuu unitățile școlare, constituindu-se în instituții de învățământ paralel[44]. O asemenea revistă reprezenta și un instrument de pledoarie pentru economii la nivelul cheltuielilor unităților școlare, dirijate ulterior pentru autodotarea laboratoarelor și atelierelor cu specific tehnic.

Aceste ultime date, rezultate în urma analizei noastre evidenţiază cu prisosinţă, faptul că ideologizarea sufocantă a învăţământului local din Călimăneşti, la începutul anilor 80 era, irefutabil, consecinţa orientării obsesive a regimului Ceauşescu spre obiectivele economico-industriale megalomanice, având ca finalitate, o Românie industrializată, capabilă de independenţă absolută în jocul economic mondial. În strânsă legătură cu menţionatul proces apărea şi nevoia de un om nou, un comunist tehnicizat, servil unor asemenea deziderate.

Note:

1. Redăm mai jos câteva dintre cele mai utilizate lucrări în cadrul omniprezentelor cercuri de educaţie cetăţenească şi politică: Popescu, 1975; Bunescu, Mircescu, 1978; Iancu, 1982; Bazac, 1983; Popescu, Brudariu, 1968; Niţă, 1969; Konstantinov, Şabaeva, 1959; Băieţelu, Bârceanu, Matin, Mocanu, Năstăsescu, Otu, Prodan, Rotaru, 1984; „Revista de Pedagogie", 1961;

2. Konstantinov, Medînski, Şabaeva, 1959, p. 56. Principiile lansate de o asemenea lucrare se regăseau în recomandările teoretice ale secţiei învăţământ de la nivelul Organizaţiei de Partid Călimăneşti. În acelaşi sens, lucrarea populariza postura de istoric al pedagogiei a Nadejdei Krupskaia, fiind subliniată contribuţia apropiatei lui Lenin, cu privire la teoretizarea educaţiei prin muncă, de pe poziţii marxisto-bolşevice. Se diseminau chiar principiile unei educaţii de tip militarist bolşevic (şi implicit colectivist), ce vor fi preluate şi nuanţate în practica educaţională a regimului comunist din România. Mai târziu, principiile enunţate anterior se vor regăsi într-o formulă atât de cunoscută, plasată oarecum în sfera unei atitudini de echitate socială, de inspiraţie revoluţionară: „Nici pâine fără muncă, nici muncă fără pâine".

3. *** *Dezvoltarea şi perfecţionarea învăţământului în R.S.R*, 1973, p. 43.

4. ANR, DJ Vâlcea, Fond PCR Călimăneşti (Secţia învăţământ) dos 23, 1970-1975, f. 251.

5. *Programul P.C.R.,* 1975, p. 94.

6.*Programul P.C.R.,* 1975, p. 95.

7. *Programul P.C.R.,* 1975, p. 98.

8. *** *Culegere de texte,* 1961*,* p. 74. O asemenea lucrare, se regăsea în parametrii unui instrument profund politizat şi politizant, prin intermediul căruia dascălii inoculau în tinerele conştiinţe ceea ce Partidul unic dorea să audă şi să vadă: efortul multilateral de conturare a unei noi configuraţii sociale, a unei societăţi proletare, forjată în creuzetul luptei de clasă. La nivelul lucrării dominau texte din autorii conformi eenimentelor impuse de epoca în discuţie: Mihai Beniuc, (*Pe muchie de cuţit*); Maria Banuş, (*Poezii)*, George Coşbuc (*Decebal către popor*), N.D. Cocea (*Literatura antimonarhică*), Camil Petrescu (*Un om între oameni*), Eugen Jebeleanu (*Surâsul Hiroshimei*); întâlnim de asemenea tezele oficiale ale dogmei comuniste: V. I. Lenin (*Opere complete,* vol. 1), *Idem*, (*Caiete filozofice*); Fragmente dezirabile din raportul lui N.S. Hruşciov la Congresul al XX-lea al P.C.U.S., Gheorghiu Dej (*Articole şi cuvântări*). Sunt prezente şi componente ale profilului moral acţional al eroului comunist, V. Vâlcu (*Viaţa eroică a utecistului Petre Gheorghe*), Eugen Jebeleanu (*În satul lui Sabia*); dimensiunea intransigenţei revoluţionare, Mihail Şolohov (*Pe Donul liniştit)*, M.I. Kalinin (*Despre educaţia comunistă*); formarea concepţiei ateiste despre lume (*Primiii materialişti greci, colecţia de texte filozofice*), N.G. Cernîşevski (*Bazele filozofiei marxiste*); impunerea României socialiste în conştiinţa lumii (Pablo Neruda – *Salut României noi!- Ciclul oaspeţi străini despre ţara noastră*).

9. Arhivele Naţionale ale României, Direcţia Judeţeană Vâlcea, Fond PCR Călimăneşti, dos. 23/ 19711973, ff. 234-235. Se va cita A.N.R.D.J.V.

10. A.N.R.D.J.V., Fond PCR Călimăneşti, f. 236.

11. A.N.R.D.J.V., Fond PCR Călimăneşti.

12.A.N.R.D.J.V., Fond PCR Călimăneşti, f. 237.

13. A.N.R.D.J.V., Fond PCR Călimăneşti, f.239.

14. A.N.R.D.J.V., Fond PCR Călimăneşti, dos. 32/1973, f. 238.

15. A.N.R.D.J.V., Fond PCR Călimăneşti.

16. A.N.R.D.J.V., Fond PCR Călimăneşti, dos. 33/1974, f.134.

17. A.N.R.D.J.V., Fond PCR Călimăneşti, dos. 34/1973-1975, f. 89-90.

18. A.N.R.D.J.V., Fond PCR Călimăneşti, f. 91.

19.A.N.R.D.J.V., Fond PCR Călimăneşti, dos. 40/ 1974, f. 321.

20. A.N.R.D.J.V., Fond PCR Călimăneşti, f. 234.

21. A.N.R.D.J.V., Fond PCR Călimăneşti*, d*osarul 32, 1977-1981, ff. 211-212. Pe raza oraşului Călimăneşti îşi desfăşurau activitatea două grădiniţe cu orar normal, două cu orar prelungit, care cuprindeau 262 de copii preşcolari; două şcoli generale cu clasele I-X, trei şcoli generale cu clasele I-IV, o şcoală sanatorială, cu 130, de elevi şi un liceu de alimentaţie publică, cu 207 elevi la zi şi 612 elevi la seral.

22.A.N.R.D.J.V., Fond PCR Călimăneşti*,* ff. 212-213.

23. A.N.R.D.J.V., Fond PCR Călimăneşti, ff. 138-140.

24.A.N.R.D.J.V., Fond PCR Călimăneşti, f. 140.

25. A.N.R.D.J.V., Fond PCR Călimăneşti, dos. 40/1979, ff. 122.

26. A.N.R.D.J.V., Fond PCR Călimăneşti*,* ff. 141-142.

27. A.N.R.D.J.V., Fond PCR Călimăneşti, f. 143.

28. A.N.R.D.J.V., Fond PCR Călimăneşti, f. 200.

29. A.N.R.D.J.V., Fond PCR Călimăneşti*, d*osarul 29, 1982-1983, ff. 209-215.

30. A.N.R.D.J.V., Fond PCR Călimăneşti, ff.. 88-89.

31.A.N.R.D.J.V., Fond PCR Călimăneşti*,* Dosar*,* 36 ff. 25-27.

32. A.N.R.D.J.V., Fond PCR Călimăneşti*,* Dosar 39, ff. 88-87. Ion Manolescu publică în numărul 466 al „Observatorului cultural" pe anul 2007 o analiză de substrat, asupra temelor şi instrumentelor utilizate din plin în anii '80 ai secolului XX, în intenţia unei îndoctrinări timpurii a colectivelor de elevi. Concluziile sale, bazate în principal pe consultarea manualelor şi programelor şcolare, concordă cu concluziile cercetării noastre, orientată aproape exclusiv asupra documentelor interne.

33. Manolescu, 2007.

34. „**Şoimii Patriei**„, a fost o organizaţie comunistă a

copiilor preşcolari şi şcolari, în vârstă de patru-şapte ani, înfiinţată în 1976. Avea menirea de a contribui la „educarea moral-civică a copiilor, în spiritul umanismului, al dragostei şi respectului faţă de patrie şi popor, faţă de *Partidul Comunist Român*. Organizaţia politică „Şoimii Patriei“ a fost creaţia originală a lui Nicolae Ceauşescu, care reuşea astfel, prin înfiinţarea unei noi organizaţii de masă, să-i înregimenteze şi pe copiii de vârstă preşcolară şi şcolară mică. *Şoimii* urmau să contribuie şi ei la construcţia „societăţii socialiste multilateral dezvoltate“ şi la întărirea cultului personalităţii. Organizaţia îşi desfăşura întreaga activitate sub conducerea PCR, iar sarcina îndrumării activităţii ei revenea Organizaţiei Pionierilor. A fost singura organizaţie de acest fel din ţările blocului socialist. În cartea *Educaţia comunistă, patriotică, revoluţionară a şoimilor patriei*, volum editat de C.N.O.P. în 1985, sunt trasate sarcinile politico-educative pentru educatorii Şoimilor Patriei: cunoaşterea Drapelului PCR, recunoaşterea portretului tovarăşului Nicolae Ceauşescu şi al tovarăşei Elena Ceauşescu, informarea copiilor asupra înaltelor funcţii pe care le îndeplinesc pe linie de partid şi de stat, prezentarea unor aspecte semnificative din copilărie şi adolescenţă, principalelor momente din activitatea revoluţionară din trecut şi din ultimele decenii.

35. A.N.R.D.J.V., Fond PCR Călimăneşti, Dos 30/ 1980, ff. 7-10.

36. A.N.R.D.J.V., Fond PCR Călimăneşti, f. 11.

37. A.N.R.D.J.V., Fond PCR Călimăneşti, f. 12.

38. A.N.R.D.J.V., Fond PCR Călimăneşti, f. 13.

39. Kideckel, 2006, p. 157. Conform Legii învăţământului, din 1973, două treimi din durata programului şcolar de la gimnaziu şi liceu trebuia să fie alcătuite din practică tehnică şi meserii, totodată fiind redus drastic numărul liceelor teoretice.

40. A.N.R.D.J.V., Fond PCR Călimăneşti, dos. 31/ 1983, ff. 41-42.

41. A.N.R.D.J.V., Fond PCR Călimăneşti, f. 18. Un astfel de program purta denumirea de „Stop risipei!”, alături de acesta dascălii coordonând echipe de elevi antrenate în practica colectării deşeurilor sau a strângerii resturilor de cereale din arealul cooperativei agricole de producţie Călimăneşti.

42.: „22”, 2009, p. 5.

43. „*Învăţământul liceal şi tehnic profesional”,* nr. 1/1974. În perioada 1971-1986, colecţia revistei lansa atitudini apologetice vizavi de importanţa industriei în viziunea programului politic al P.C.R., dar ilustra şi orientarea cvasi-exhaustivă a învăţământului către domeniile tehnice. Redăm în continuare câteva titluri dintr-un sumar de la jumătatea anilor ’70: Vasile Alexandrescu (*Întreaga generaţie de absolvenţi ai clasei a opta intră în liceu*), Victor Sahini (*Prezent şi viitor în predarea chimiei*), Nicolae Agachi (*Pregătirea metalurgiştilor*), Adrian Prodan (*Este necesară o redimensionare a învăţământului uzinal*), D. Tănase (*Instruirea practică cu elevii din anul I)*, M. Roşoga (*O pepinieră de cadre pentru industria chimică*), E. Cojan (*Atitudinea înaintată faţă de muncă*), G. Teoharidi (*Atelierul de maşini şi aparate electrice*).

44. Arsenie, 1964.

Bibliography

I. Unedited sources:

Arhivele Naţionale ale României, Direcţia Judeţeană Vâlcea / Romanian National Archives, Vâlcea County Direction, Fond PCR Călimăneşti, 1965-1985.

II. Edited sources:

Arsenie 1964; Arsenie Nicolae, Agricultorii – mecanizatori bine pregătiţi. Raid prin şcolile profesionale de mecanici agricoli din regiunea Dobrogea /Agriculturists – well trained mechanizers. Raid through the professional schools of agricultural mechanics from the Dobrogea area, în „Scânteia Tineretului”, nr. 4606 din 8 martie 1964.

Arsenie, 1964; Arsenie Nicolae, La şcoala şantierului. Raidul nostru / At the school of the building yard. Our raid, în „Scânteia tineretului”, nr. 4837 din 1964.

Bazac, 1981; Dumitru Bazac, Idealul de viaţă al adolescentului / The adolescent’s life ideal, Editura Politică, Bucureşti, 1983.

Băieţelu, Bâsceanu, Matin, Mocanu, Năstăsescu, Otu, Prodan, Rotaru, 1984; Vasile Băieţelu, Dumitru Bâsceanu, George Marin, Vaile Mocanu, Victor Năstăsescu, Petre Otu, Costică Prodan, Jipa Rotaru, Pregătirea tineretului pentru apărarea patriei / The preparation of the youth for defending the fatherland, Editura Militară, Bucureşti, 1984.

Bunescu, Mircescu, 1978; Coord. Vasile Bunescu, Mihai Mircescu, Pionierii şi progresul tehnico-ştiinţific contemporan / Pioneers and contemporary technical-scientific progress, Editura Politică, Bucureşti, 1978.

Kideckel, 2006; David Kideckel, Colectivism şi singurătate în satele româneşti / Collectivism and loneliness in Romnian vilages, Polirom, Iaşi, 2006.

Konstantinov, Şabaeva, 1959; N.A. Konstantinov, M.F. Şabaeva, Istoria pedagogiei / History of pedagogy, Editura de Stat Didactică şi Pedagogică, Bucureşti, 1959.

Iancu, 1982; Mihai Iancu, Elevi, să ne cunoaştem patria! / Pupils, let’s meet our fatherland!, E.D.P., Bucureşti, 1982.

Manolescu, 2007; Ion Manolescu, Epoca de aur. Propaganda comunistă în şcoala primară. Clişeele manualelor (I) / The golden age. Communist propaganda in elementary school. Handbooks clichés, în „Observator Cultural” din 22.10. 2007.

Niţă, 1969; Petre Niţă, Treptele tinereţii / Stages of youth, Editura Politică, Bucureşti, 1969.

***, Bibliografie pedagogică / Pedagogical bibliography, 1969; Bibliografie pedagogică / Pedagogical bibliography 1963-1964, Institutul de Ştiinţe Pedagogice, Bucureşti, 1969.